

Considerații referitoare la controlul judiciar exercitat asupra încheierii de anulare a cererii de chemare în judecată

Remarks on Judicial Control Exercised over the Annulment Order of the Statement of Claim

Lect. univ. dr. jud. **Nicolae Sergiu CÂRLAN***
Universitatea „Bogdan Vodă” Cluj-Napoca
Facultatea de Drept
Tribunalul Cluj

Abstract

The article provides an in-depth analysis of the remedy for the order annulling the statement of claim, regulated by Article 200 of the Romanian Civil Procedure Code, as a distinct and autonomous form of judicial control within civil proceedings. The study highlights the rationale behind the introduction of this mechanism and its role as a safeguard of effective access to justice, in situations where the statement of claim is annulled prior to the commencement of judicial inquiry. A comparative overview with the former regulation under Article 114 of the previous Civil Procedure Code reveals the evolution of this preliminary stage – from a largely formal and inefficient mechanism to an active procedural tool ensuring the regularization of claims within a reasonable timeframe.

Furthermore, the paper examines the legal nature of the re-examination request, arguing that it constitutes a genuine special remedy through which a different panel of the same court exercises legality control over the order of annulment. The analysis emphasizes its defining features – the mandatory filing deadline, the final nature of the ruling, and the limited res judicata effects with respect to the parties involved. At the same time, the study discusses the applicability of the non reformatio in peius principle, which protects the claimant from any worsening of their procedural position within their own request for re-examination.

Keywords: remedy; annulment; access; ECHR.

Rezumat

* sergiucarlan@gmail.com.

Articolul analizează instituția reexaminării încheierii de anulare a cererii de chemare în judecată, reglementată de art. 200 C. pr. civ., ca formă distinctă și autonomă de control judiciar în cadrul procedurii civile. Demersul evidențiază rațiunile apariției acestei instituții și rolul său de garanție a accesului efectiv la justiție, în ipoteza în care cererea introductivă este anulată în procedura regularizării. Analiza comparativă cu reglementarea anterioară, prevăzută de art. 114 din vechiul Cod de procedură civilă, arată evoluția acestei etape dintr-un mecanism formal și relativ ineficient într-un instrument menit să asigure regularizarea cererilor într-un termen rezonabil.

*Totodată, lucrarea examinează natura juridică a cererii de reexaminare, argumentând că aceasta constituie o veritabilă cale de atac specială, prin care un alt complet al aceleiași instanțe exercită un control de legalitate asupra încheierii de anulare. Sunt reliefate trăsăturile sale specifice – termenul imperativ de exercitare, caracterul definitiv al soluției, precum și limitele autorității de lucru judecat față de părțile implicate. În același timp, este analizată aplicarea principiului **non reformatio in peius**, care protejează reclamantul împotriva agravării situației sale procesuale în propria cerere de reexaminare.*

Cuvinte-cheie: reexaminare; anulare; regularizare; acces; C.E.D.O.

Considerații preliminare

Reexaminarea încheierii de anulare a cererii de chemare în judecată a apărut în construcția procesului civil ca o instituție originală și autonomă în raport de căile de atac consolidate în peisajul normativ, fapt ce reflectă dinamismul procedurii civile și vocația acestora de a se înnoi, redimensiona, adapta sub impulsul imperativelor practice¹.

Prin introducerea acestei instituții, legislația procedurală recunoaște că simpla aplicare mecanică a regulilor formale nu este suficientă pentru garantarea accesului efectiv la justiție și că, în anumite situații, este necesară o intervenție menită să corecteze disfuncționalitățile care ar putea împiedica derularea procesului.

Instituția reexaminării poate funcționa astfel ca o veritabilă garanție procedurală, având rolul de a proteja dreptul de acces la instanță atunci când cererea de chemare în judecată este anulată eronat, sau prin aplicarea excesiv de formalistă a dispozițiilor legale referitoare la mențiunile obligatorii ale cererii de chemare în judecată, înainte ca judecătorul să fi analizat fondul cauzei. În acest cadru, mecanismul de reexaminare asigură un echilibru între necesitatea respectării rigorilor formale și principiul accesului efectiv la justiție, oferind reclamantului o șansă reală de a-și vedea cererea analizată fără a fi împiedicat de omisiuni sau lipsuri minore.

Prin urmare, reexaminarea încheierii de anulare nu este doar un instrument tehnic de verificare a legalității, ci și un mecanism care contribuie la consolidarea încrederii în

¹ I. Deleanu, *Procedura verificării prealabile a cererii de chemare în judecată și cererea de reexaminare (sinteză)*, în Revista Română de Drept Privat nr. 1/2014, p. 27.

sistemul judiciar. Ea evidențiază vocația procedurii civile de a se remodela constant, adaptându-se la exigențele practice ale litigiilor și la necesitatea protejării efective a drepturilor părților, fără a sacrifica principiul fundamental al legalității. Astfel, instituția devine un punct de referință esențial în arhitectura procedurală, combinând caracterul său autonom cu funcția sa de garant al accesului la justiție.

Analiză comparativă din perspectiva vechii reglementări

Dispozițiile art. 200 C. pr. civ. reprezintă o adaptare evolutivă a prevederilor art. 114 vechiul C. pr. civ., care instituiau o procedură de verificare prealabilă pentru filtrarea cererilor de chemare în judecată informe, sens în care, la primirea acțiunii, instanța verifica dacă aceasta îndeplinește condițiile formale de sesizare, iar reclamantului i se stabilea obligația de a completa acțiunea, conform art. 112 alin. (2) și art. 113 C. pr. civ.

În cadrul verificării condițiilor formale ale cererii de chemare în judecată, se constatau lipsuri sau neîndepliniri ale cerințelor legale, iar reclamantului i se solicita completarea sau modificarea cererii de îndată. Când completarea nu era posibilă, cererea era înregistrată, iar reclamantului i se acorda un termen scurt. Nerespectarea acestor obligații putea atrage suspendarea judecării, măsură dispusă prin încheiere, lăsată însă la aprecierea judecătorului, care alternativ putea stabili direct un termen de judecată.

Mecanismul prevăzut de art. 114 din vechiul Cod de Procedură Civilă, ce putea conduce la suspendarea procesului dacă neregularitățile nu erau remediate în termenul stabilit de instanță, nu a avut o relevanță practică semnificativă. Prin introducerea unei sancțiuni mai ferme, respectiv anularea cererii, în vederea asigurării celerității și bunei desfășurări a procesului civil, legiuitorul român a reglementat, în art. 200 C. proc. Civ., procedura de regularizare a cererii de chemare în judecată. În continuare, vom analiza în ce măsură noua reglementare răspunde cerinței desfășurării procesului într-un termen optim.

Astfel cum s-a arătat în doctrină, spre deosebire de reglementarea actuală, etapa verificării prealabile din vechiul Cod, sub aspectul eficacității (sau mai degrabă al ineficacității sale), funcționa sub imperiul caracterului facultativ și al sancțiunii insuficiente a suspendării soluționării cauzei².

Natura juridică a cererii de reexaminare. Determinarea naturii juridice a cererii de reexaminare în contextul procedurilor de control judiciar prevăzute de C. pr. civ. implică o analiză prin analogie, în funcție de particularitățile specifice ale mecanismului de control instituit în această etapă prealabilă. Legiuitorul reglementează, aparent exhaustiv, căile de atac, în cuprinsul art. 456 C. pr. civ., fără a include alte mecanisme de reformare sau de retractare a unor hotărâri judecătorești sau a altor acte de procedură, precum reexaminarea încheierii de anulare sau, de ce nu, reexaminarea modalității de stabilire a taxei de timbru. O astfel de „omisiune” ar putea crea impresia eronată că cererea de reexaminare nu constituie o veritabilă cale de atac, ci mai degrabă o procedură

² *Ibidem*, p. 29.

administrativă de control. Totuși, controlul exercitat nu este unul judecătoresc³, ci unul judiciar, exercitat împotriva unei hotărâri pronunțate de o instanță, sens în care, chiar terminologic, denumirea de „reexaminare” este improprie, întrucât ceea ce se verifică nu este cererea de chemare în judecată (nu acesta este obiectul controlului de legalitate, care se impune a fi reexaminat), ci chiar încheierea de anulare, funcționând ca o veritabilă verificare a legalității acesteia. Probabil o terminologie mai apropiată de natura juridică a cererii ar fi fost denumirea de „contestație împotriva încheierii de anulare a cererii”, sau „cerere de examinare a legalității încheierii de anulare a cererii de chemare în judecată”.

Sub un prim aspect, apreciem că cererea de reexaminare reprezintă o veritabilă cale de atac⁴, specială, în considerarea următoarelor caracteristici: 1. Obiectul cererii de reexaminare este o încheiere interlocutorie prin care se ia o măsură dirimantă contra celui care a formulat o acțiune în justiție; 2. Similar căilor de atac reglementate ca atare în C. pr. civ., și aceasta este supusă unui termen imperativ de 15 zile de la comunicare, conform art. 200 alin. (6) C. pr. civ., sub sancțiunea respingerii cererii ca tardiv introdusă (termen procedural de decădere); 3. Controlul judiciar este exercitat de către un alt complet al aceleiași instanțe, în urma repartizării cererii în mod aleatoriu, prezentând caracteristicile unei căi de atac de „reformare” (nu în sensul comun, întrucât nu se referă la un raport juridic litigios de drept substanțial)⁵; 4. Judecătorul pronunță în reexaminare o încheiere definitivă, obligatorie pentru instanța investită cu fondul, dar care nu ar putea fi opusă cu autoritate de lucru judecat și părții adverse în ipoteza în care se invocă neregularități ulterior comunicării cererii de chemare în judecată, cu privire la care instanța deja s-a pronunțat. O astfel de aserțiune are la bază împrejurarea că cererea de reexaminare nu se soluționează cu citarea părții adverse, astfel că nu se poate opune o autoritate de lucru judecat în ceea ce o privește. Putem vorbi doar de opozabilitate pe orizontală, exclusiv în raport cu judecătorul investit să soluționeze dosarul, care va fi ținut de efectul obligatoriu al încheierii definitive

Caracterul atipic al acestei căi de atac este dat tocmai de împrejurarea că, pe de o parte, judecătorul investit să soluționeze fondul este ținut de hotărârea pronunțată în reexaminare, însă, în lipsa unei autorități de lucru judecat propriu-zise, care nu poate fi opusă părții adverse, neparticipând la procedură, judecătorul trebuie să se pronunțe asupra criticilor invocate prin întâmpinare sau la primul termen de judecată, aduse de pârât, chiar dacă sunt reiterate aspecte antamate deja în reexaminare.

³ Sub aspect terminologic, controlul judecătoresc implică o analiză funcțională, asupra unor acte emise de alte persoane, cum ar fi de exemplu raportul act administrativ – control judecătoresc asupra legalității acestuia, în timp ce controlul judiciar presupune o examinare internă, judecătoresc – judecătoresc, acesta fiind specific căilor de atac asupra hotărârilor pronunțate de o instanță de judecată.

⁴ În sensul că aceasta nu prezintă caracteristicile unei căi de atac, a se vedea V. Buliga, *Unele considerații privind cererea de reexaminare*, disponibil la adresa <https://www.juridice.ro/674877/unele-consideratii-privind-cererea-de-reexaminare.html>.

⁵ În sensul că procedura ar prezenta caracteristicile unei căi de atac de retractare, a se vedea L.-Al. Viorel, G. Viorel, *Noul Cod de procedură civilă*, vol. I, *Fundamentele. Art. 1-248, Comentarii și explicații*, Editura C.H. Beck, București, 2012, p. 509.

O altă trăsătură specifică căilor de atac, aplicabilă și în această ipoteză, este aceea că și în soluționarea cererii de reexaminare, instanța este ținută de principiul *non reformatio in peius*, sens în care nu pot fi reținute alte lipsuri de formă ale cererii, neavute în vedere cu ocazia pronunțării încheierii de anulare, nefiind posibilă agravarea situației reclamantului în propria cerere de reexaminare. Cu titlu exemplificativ, arătăm că instanța nu ar putea: a) admite cererea de reexaminare cu privire la criticile aduse de reclamant, însă să îl oblige pe acesta să completeze cererea pentru alte lipsuri; b) să constate că încheierea de anulare este nelegală pentru motivele reținute, însă să o anuleze pentru alte omisiuni; c) să respingă cererea de reexaminare pentru alte lipsuri decât cele reținute de instanța de fond; d) să trimită cererea instanței investite cu fondul în vederea regularizării pentru alte omisiuni.

În al doilea rând, cererea de reexaminare este o cale de atac exclusivă, reclamantul neavând la dispoziție un alt mijloc procedural pentru verificarea legalității încheierii de anulare în etapa prealabilă. Evident că neregularitățile cererii de chemare în judecată vor putea fi invocate de instanță, din oficiu, sau de partea adversă, în cursul judecății, existând posibilitatea să se dispună anularea cererii și în această etapă, însă, împotriva acestei hotărâri, calea de atac aplicabilă va fi cea aferentă fondului.

Rolul procedurii și limitele în care operează

Procedura verificării și regularizării cererii reprezintă o etapă prealabilă activității de judecată propriu-zise, funcționând ca un filtru pentru cererile de chemare în judecată informe. Deși, conform art. 192 alin. (2) C. pr. civ., din punct de vedere formal, procesul civil începe odată cu înregistrarea cererii de chemare în judecată, sens în care, de la acest moment ar trebui asigurate toate garanțiile aferente procesului echitabil, dintr-o perspectivă practică, o astfel de caracteristică ar trebui atribuită doar ulterior momentului verificării prealabile, întrucât din acest moment acțiunea poate fi opusă părții adverse (cu unele rezerve, în care apreciem că și aici ar trebuie asigurate garanții de acces, după cum vom arăta).

Totuși, anumite garanții se impun a fi asigurate la momentul sesizării instanței, chiar cu o cerere informă, precum garanția celerității procedurii, în ce privește obligația judecătorului de a proceda la „regularizarea” cererii într-un termen care să nu afecteze exigențele termenului rezonabil, mai ales acolo unde natura cauzei impune o soluționare rapidă, inclusiv o verificare urgentă a cererii.

Astfel cum s-a arătat în literatura de specialitate, deși indicat prin cererea de chemare în judecată – aceasta neavând sens fără determinarea componentei ei subiective –, pârâtul rămâne, așa zicând, o ipoteză, un subiect procesual virtual, un „terț”, în posibilă devenire ca „parte”. Altfel spus, în etapa „prealabilă” – al cărei termen de început îl constituie înregistrarea cererii de chemare în judecată –, aceasta nu antrenează decât efecte limitate și preponderent procesuale: investirea instanței; obligația procesuală și inevitabilă a acesteia de a-și desemna aleatoriu completul pentru judecarea ei; verificarea

prealabilă a cererii și, în final, atunci când este cazul, transmiterea ei „destinatarului”, pentru ca acesta, la rândul lui, să ofere elementele necesare procesului⁶.

Cu toate acestea, chiar dacă „procesul”, încă nefiltrat în procedura prealabilă, este impropriu în lipsa componentei sale subiective – partea adversă –, există anumite efecte care se produc *ope legis*, independent de comunicarea acesteia către destinatar, cum ar fi, de exemplu, efectul întreruptiv de prescripție sau efectul punerii în întârziere, în condițiile art. 2537 pct. 2 raportat la art. 2539 și 2540 C. civ.

S-a apreciat, încă de la începutul intrării în vigoare a C. pr. civ., în acest sens fiind și practica judiciară, că în această etapă de verificare prealabilă primului termen de judecată, instanța investită să soluționeze cauza poate lua act de voința reclamantului de a renunța la cererea introductivă, în ședință nepublică, fără citarea părților, pronunțând o hotărâre supusă căii de atac speciale a recursului, conform art. 406 alin. (6) C. pr. civ. Evident, în această ipoteză, în considerarea dreptului de dispoziție al părții care sesizează instanța, hotărârea va fi comunicată doar acesteia, pârâtu nefiind încă „atras” în proces decât sub aspect formal, prin pretenția formulată împotriva sa⁷.

Soluția adoptată poate fi argumentată în considerarea următoarelor elemente: a) dreptul de dispoziție al reclamantului nu este limitat în timp, art. 406 alin. (1) prevăzând că acesta are dreptul de a se desista de cererea sa oricând, de la momentul sesizării instanței, astfel că, din moment ce legea nu interzice ca aceasta să intervină în etapa verificării, ea trebuie permisă; b) câtă vreme procesul civil începe odată cu sesizarea instanței, prin folosirea sintagmei „oricând” în cursul procesului, aceasta trebuie să se aplice începând cu momentul incipient de investire a instanței de judecată; c) interpretarea alin. (3), care condiționează admiterea cererii de renunțare, de acordul părții adverse, în ipoteza în care cererea introductivă a fost deja comunicată, determină un raționament în sens contrar, astfel că, atunci când renunțarea se face anterior comunicării (ipoteză posibilă și existentă în practică), acest acord nu mai este necesar, deci, teoretic, renunțarea poate produce efecte în această etapă.

Legiuitorul a reglementat în cuprinsul aceluiași articol 200 C. pr. civ. două instituții procesuale autonome, respectiv cea a verificării cererii, sub aspectul elementelor obligatorii prevăzute de art. 194-197 și, dacă este cazul, pronunțarea unei încheieri de anulare atunci când lipsurile nu sunt complinite în termenul de 10 zile de la comunicare, acordat, și cea a reexaminării încheierii de anulare, de către un alt complet al aceleiași instanțe, investit în mod aleatoriu să exercite controlul de legalitate asupra încheierii de anulare a cererii.

Atât hotărârea judecătorului investit să soluționeze fondul, cât și cea pronunțată de judecătorul care exercită controlul de legalitate asupra primeia sunt încheieri interloatorii, completul care a pronunțat-o neavând posibilitatea de a o retracta sau modifica.

⁶ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 35.

⁷ G.C. Frențiu, D.-L. Băldean, *Noul Cod de procedură civilă, comentat și adnotat*, Editura Hamangiu, București, 2013, pp. 408-409.

Cea de a doua este și o încheiere care obligă primul complet la un anumit comportament, de a trece la soluționarea cererii sau dă efect dezinvestirii produse prin încheierea de anulare. În literatura juridică, s-a folosit și termenul de „autoritate de lucru judecat”⁸ a încheierii pronunțate în reexaminare, față de reclamant, care se va putea prevala de efectul ei pozitiv pentru a obține soluționarea cererii ori pentru a înlătura eventualele obiecții ale viitorului pârât, sau căruia i se va opune efectul ei negativ, chiar dacă ar încerca să reitereze aceeași cerere de reexaminare, sau să invoce neregularități chiar în fața instanței investite cu fondul, cu privire la care deja s-a statuat în controlul de legalitate exercitat.

Avem rezerve cu privire la efectul de „autoritate de lucru judecat”, cel puțin sub aspect terminologic, întrucât procedurile de verificare (anulare a cererii și cea de reexaminare) sunt necontencioase prin natura lor, independent de faptul că procesul în cadrul căreia ele apar, ca incidente prealabile, au caracter contencios sau nu. De altfel, pârâtul nu este parte în această procedură, astfel că identitatea de părți nu există.

Remarcăm de asemenea faptul că procedura verificării prealabile nu poate fi extrapolată altor lipsuri decât celor strict determinate de lege (nu ar putea fi avute în vedere aspecte precum lipsa capacității procesuale, lipsa interesului, inadmisibilitatea, lipsa procedurii prealabile obligatorii etc.). De asemenea, aceasta nu este aplicabilă altor acte de sesizare, în sens larg, precum cererile adiționale sau incidentale, întrucât acestea nu au caracteristica unei cereri introductive⁹.

Spre deosebire de dispozițiile art. 114 din vechiul C. pr. civ., în actuala reglementare, judecătorul investit cu cererea nu va avea o opțiune între comunicarea cererii și obligarea reclamantului la complinirea lipsurilor, norma având un caracter imperativ, în sensul verificării „de îndată”, punându-i în vedere reclamantului să completeze acțiunea în termen de 10 zile, sub sancțiunea anulării. Cu toate acestea, lipsa regularizării, în ipoteza în care judecătorul omite să procedeze la verificarea tuturor elementelor fără de care nu se poate proceda la judecată – de altfel, o situație realistă și existentă în practică – nu va fi sancționată cu imposibilitatea verificării acestor elemente ulterior, în cursul judecății, însă de această dată neregularitățile vor fi invocate în condițiile art. 247 C. pr. civ. Chiar și așa, apreciem că nulitatea nu trebuie să opereze fără a acorda reclamantului un termen de judecată în vederea completării cererii, omisiunea instanței, sau culpa acesteia, neputând fi opusă reclamantului, în detrimentul acestuia.

O discuție se impune din perspectiva obligației instanței de a regulariza cererea de chemare în judecată, în ipoteza necompetenței materiale sau teritoriale. În opinia noastră, instanța de judecată este obligată să procedeze la verificarea prealabilă independent de competența acesteia, care, oricum, nu poate fi pusă în discuție anterior primului termen de judecată, iar premisa acesteia este chiar legala investire cu o cerere care să conțină toate elementele obligatorii în lipsa cărora instanța nu ar putea judeca. Cu

⁸ I. Deleanu, *op. cit.*, p. 33.

⁹ *Ibidem*, p. 34.

toate acestea, în ipoteza în care este incidentă o necompetență materială, regularizarea sub aspectul timbrajului poate fi discutabilă, câtă vreme, spre deosebire de celelalte elemente obligatorii, taxa se raportează chiar la obiectul supus judecății (calificarea lui, valoarea pretenției, raportul dintre capetele de cerere principale și accesorii etc.), sens în care o astfel de analiză ar trebui realizată de instanța competentă să soluționeze fondul, aceasta fiind în măsură să evalueze taxa de timbru datorată.

Aplicabilitatea art. 6.1. C.E.D.O.

Se ridică problema aplicabilității garanțiilor dreptului la un proces echitabil în privința unei cereri de reexaminare a unei încheieri, precum cea care vizează anularea cererii de chemare în judecată, sub aspectul incidenței art. 6 par. 1 din Convenție. În cauza Moura Carreira și Margarida Lourenco Carreira împotriva Portugaliei¹⁰ s-a reținut că art. 6 are aplicabilitate în condițiile în care dreptul cu caracter civil face obiectul litigiului cu care instanța a fost investită, rezultatul urmând să influențeze într-un mod determinant un astfel de drept. În ipoteza cererii de reexaminare, credem că nu trebuie exclusă *de plano* aplicabilitatea art. 6 par. 1 din Convenție (desigur, în privința acelor elemente ale dreptului la un proces echitabil compatibile cu procedura), în măsura în care „tranșarea” litigiului în această etapă prealabilă obstaculează definitiv posibilitatea de acces la procedura judiciară, într-o încercare viitoare de sesizare a instanței de judecată. Circumstanțial, astfel de situații pot apărea, de exemplu, acolo unde legea stabilește un termen (dincolo de cel de prescripție), în care reclamantul poate sesiza instanța de judecată cu o plângere împotriva unui act administrativ sau cu o contestație împotriva unei proceduri (plângere contravențională, plângerea împotriva încheierii de carte funciară de respingere a cererii de reexaminare etc.).

Prin Decizia nr. 12/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțată în Recurs în interesul legii¹¹ s-a statuat că dispozițiile art. 191 alin. (1) C. pr. civ. trebuie interpretate în sensul în care atunci când se stabilește prin hotărârea de dezinvestire o amendă judiciară conform art. 187 alin. (1) pct. 1 lit. a) C. pr. civ., pentru formularea cu rea-credință a unei cereri, independent de natura ei (principală, accesorie, adițională, incidentală), sau pentru formularea unei căi de atac vădit nefondate, partea are la dispoziție doar procedura de reexaminare, neputând formula critici cu privire la dispoziția de amendare pe calea apelului sau recursului.

Concluzionăm prin a reda o descriere la care achiesăm în privința sensului procedurii de regularizare, că aceasta nu este un „filtru” judiciar selectiv al cererilor de chemare în judecată, pentru ca, după caz, să li se asigure ori să li se stopeze cursul spre obținerea unor hotărâri judecătorești; nu este o „grilă” selectivă sau un „standard” *a priori* de admisibilitate în principiu a cererilor de chemare în judecată; este o procedură prin care, aproape fără egal, se asigură onesta colaborare a judecătorului cu partea – de cele mai multe ori, la prima instanță, unui neofit – pentru a-i netezi acesteia accesul la justiție –

¹⁰ C.E.D.O., Moura Carreira și Margarida Lourenco Carreira împotriva Portugaliei, C. nr. 34579/05 din 18 ianuarie 2007, disponibilă în engleză pe <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-79123>.

¹¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 546 din 25 iunie 2020.

piatra unghiulară a demnității și siguranței sociale în decorul valorilor juridice, Pe scurt, este – sau trebuie să fie – o procedură „preventivă”, „constructivă”, „pozitivă”, „curativă”¹². Sau, cum spunea un clasic al procedurii civile, pentru ca formele să nu se dovedească la fel de periculoase ca și absența lor¹³.

¹² I. Deleanu, *op. cit.*, p. 36.

¹³ E. Herovanu, *Principiile procedurii judiciare*, Institutul de Arte grafice „Lupta” N. Stoilă, București, 1932, p. VII.